

[Helveg Petersen.]

udfolder sig på seminariet. Opgaven løses ikke gennem det beskedne timetal, samtidsorienteringen får. Det er vigtigt, at de unge forstår de forudsætninger, der knytter sig til folkestyret. De må leve sig ind i en følelse af medansvar for udviklingen, så det fårver deres holdning over for skolen og eleverne, så det giver dem forudsætninger for at opdrage til demokrati, for at opøve børnenes evne til at vurdere og vælge, til at ræsonnere. Den forpligtelse, der tales om i den blå betænkning, på hele dette område standser ikke ved landets grænser, men går videre. Opdragelse til international forståelse er i den blå betænkning blevet en opgave for skolen, og det er dermed også en opgave for seminarierne. Tænk igen på de forudsætninger, der råder omkring årstidskiftet.

Et andet spørgsmål, jeg gerne vil nævne, er eksamensproblemet, et spørgsmål, der også har været stærkt omtalt i sommerens løb. Efter lovforslaget bliver der indført eksamen i fag, der tidligere har været eksamensfrie. Jeg er ikke bange for indførelse af eksamen også i fag, hvor der tidligere har været eksamensfrihed. Men der er én bestemt forudsætning, og det er, at de prøveformer, der anvendes, er rigtige. Jeg har med glæde noteret mig de afsnit i læreruddannelsesudvalgets betænkning, hvor man kommer ind på dette problem. Hvis man anvender prøveformer, der binder undervisningen fast i lektielæsning, i en undervisning, der først og fremmest har en afsluttende eksamen som motivering, vil det, der foreslås, kunne blive et tilbageskridt og føre til beklagelige virkninger i folkeskolen.

Det er en uomgængelig betingelse, at man sikrer prøveformer, der muliggør, ja, næsten gennemtvinger, frie undervisningsformer. Studieplanerne må derfor vise, hvordan man kan indrette prøverne, så at det bliver andre hensyn end aflevering af færdig viden, der spiller ind. Her er vi igen ved noget centralt. Ligegyldigt hvor mange bestræbelser vi udfolder, vil vi komme til kort, hvis vi forestiller os, at vi kan forsyne de enkelte elever med en sum af viden, som de kan gå ud i skolerne og klare problemerne med. Måske har vi tidligere været for tilbøjelige til at forlade os på en ophobning af kundskaber. Nu ved

vi, at mange af de anstrengelser, vi her gør os, for så vidt er forgæves, som man glemmer størsteparten af disse kundskaber igen. Ofte er kundskabsprøverne barrierer, prøver, der kan dokumentere udholdenhed og flid, og det er udmærkede egenskaber, men det er ikke tilstrækkeligt, og der er intet i vejen for, at mere modnende prøveformer i høj grad kan repræsentere krav til den enkeltes indsats, og det er nødvendigt. Lad os her blot tale om udfordringer.

Jeg var glad for ministerens bemærkninger i fremsættelsestalen om studieformerne. Tanken om studieformer er — som ministeren understregede — knyttet til ønsket om at lægge øget vægt på de studerendes egen tilegnelse af stoffet og selvstændighed i arbejdsmetoder, til ønsket om at finde frem til sådanne former for prøver, der kan virke tilbage på studiet og give selve kundskabstilegnelsen en levende og livsnær form.

I denne forbindelse kom ministeren ind på muligheden af, at seminarieuddannelsen i større udstrækning bliver udnyttet i andre erhverv end lærergerningen, således at der kunne tænkes at opstå behov for en slags læreruddannelse uden praktikundervisning.

Når disse betragtninger sammenholdes med den diskussion, der føres omkring de højere uddannelser, ja, så er det fristende at begynde at fantasere lidt eller, om man vil, kombinere tingene sådan, som ærede ordførere før mig har været inde på at gøre det. Det spørgsmål, der efter min opfattelse rejser sig, er, om ikke tiden er inde til at forberede et samarbejde mellem seminarierne og universiteterne. Det er sket i vid udstrækning i andre lande. I adskillige lande har man jo læreruddannelsen som en del af universitetsuddannelsen.

De synspunkter, der herhjemme er fremført bl. a. af professor Mogens Westergaard, men også af andre, om en bachelorgrad efter 3-4 års studier, er ikke afklarede endnu; debatten er først for alvor ved at begynde, men meget tyder på, at det er nødvendigt at gennemføre større fleksibilitet i universitetsuddannelserne, og i sammenhæng hermed vil det være naturligt at se på seminarieuddannelsens placering — ja, det er uundgåeligt. Selv om der ikke kommer en ny universitetsstruktur, vil det